

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

XI. Expenduntur promissiones iure naturali & positivo irritae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

PUNCTUM XI.

Expenduntur promissiones iure naturali, & politico irritae.

- 1. Promissiones quibus aliquid perniciosum vel inutile promissum est irritae sunt.
- 2. Promissiones de re promittenti impossibili irritae sunt utroque iure.
- 3. Ex incapacitate promissarii, & impotentia promittentis promissio nulla est.
- 4. Ex occasione peccandi redditur promissio irrita.
- 5. Item ex impotentia ad restituendum.
- 6. Item ex periculo captanda mortis.
- 7. Item ex libertate matrimonij.
- 8. Si iuramento promissiones huiusmodi firmentur placet pluribus obligare.
- 9. Deciditur questio.
- 10. Facto dicto iuramento relaxatio concedi potest à Prelato.

Quoad ius naturale atinet promissiones quibus aliquid perniciosum & inutile offertur irritae sunt, quia iure naturali & diuino tenemur abstinere ab actionibus praedictantibus, & inutilibus, ut de se est percipiendum.

Secundò tam iure naturali quam politico sunt irritae promissiones de re promittenti impossibili, quia executioni mandari non possunt. Sunt autem impossibiles, tam ex facto, tum ex iure. Ex facto si rem determinatam, & singularem promittas, quae tempore promissionis, vel post perit, nam eo euentu promissio est de re impossibili, tenens tamen ad illius affirmationem si perit cum effectus in mora solvendi non quidem ratione promissionis, sed ratione culpae commisse ob non redditam rem domino suo tempore. Ut colligitur ex leg. inter stipulantes in §. Stichum, et leg. scire §. ult. ff. de verb. obligat. Ex iure autem sunt impossibiles promissiones quoties promittuntur quod iure ipso verum est, siue verum sit iure naturali, siue politico, nam id possumus, quod iure possumus. Huc reducuntur promissiones facti alieni, nam cum tibi datum non sit alterius voluntatem inflectere nequis absolute ad executionem alieni facti obligari. Vnde cum factum alienum promittis spectato iure canonico & legibus nostri regni. leg. 2. tit. 16. lib. 5. noua collect. et leg. 1. tit. 1. par. 5. ceteris promittente te diligenter curaturum, vel alter illud factum praestet, quod in tua potestate situm est. Quare si negligens fueris tenens ad interesse. Ut latius dixi tract. de matr. disp. 1. punct. 5. & videri potest Couarrua qui omnium optime explicat quibus in euentibus promissio alieni facti obligationem inducat. in relect. cap. quamuis patrum 2. p. §. 5. per totum.

Tertiò ex incapacitate promissarii possidendi promissum, & impotentia promittentis illud concedendi promissio nulla est: ut potè cui deficit finis & obiectum, qui est vnus in alium translatio. Vnde si rem sacram vel publicam promittas credens esse profanam, vel priuatum nulla est promissio. Ut habetur §. neque in pendenti et §. item contra insit. de inutil. stipular. neque inde aliam quam obligationem contrahis, nisi dolo promississes, vel in alterius rei accepta re compensationem, quia in euentibus obligaris ad interesse. Vt ex Gloss. §. 1. insit. de inutil. stipular. & Greg. Lop. leg. 2. tit. 11. par. 5. & communij Doctorum sententia aduertit Mol. tract. 2. disp. 1. 68. in fine. Quod si res sacra, vel publica aliqua ex parte promittentis sit, & promissarii esse possit valida erit promissio. Valide namque promittis calcen sacrum qui tuus est ob materiam, quia eius consecratio non impedit quin iure, & dominio illum possideas. Ut Glossa in dicto §. 1. Mol. supra aduertunt. Idem est dicendum de sepulchro, nam esto sepulchrum vtopotè locus facer possideri à laico non possit, & consequenter nec promitti, aut donari, bene tamen ius sepulchri id est in sepulchrum corpus defunctum inferendi, quia huius iuris possidendi laicus capax est. Ve bene notat alios referens Mol. loco citato. Ad idem est si promitteres liberum hominem, quem putas seruum, quia liber homo possideri vt seruus nullatenus potest. d. §. 1. insit. de inutil. lib. stipular. leg. regia 2. tit. 11. par. 5.

Quartò ex occasione peccandi redditur promissio irrita, quia haec cedit in praedictum boni communis, & rectum Reipublicae regimen. Vt esset promissio immunitatis ante delictum commissum. Secus vero si delicto commisso actionem iniuriarum remitteres, quia in priori euentu occasionem dares delinquendi, non autem in posteriori. Ut probat lex §. vnus §. illud. et §. pacta ff. de pactis leg. pacta quae Cod. de pactis, et leg. regia 2. tit. 11. par. 5. & tradit ibi Greg. Lop. Mol. disp. 271. §. ex primo capitulo Less. lib. 2. cap. 18. adub. 9. n. 22.

Quintò ex impotentia ad testandum redduntur promissiones irritae. Vt est promissio instituendi haerem vel dandi centum, si ipsum non instituas, non renocandi testamentum, vel illud non concedendi, quia haec impediunt libertatem saltem ex parte liberè testandi. Ut colligitur ex leg. stipulatio hoc modo ff. de verb. oblig.

Sextò ex periculo captandae mortis redditur promissio, & conuentio de bonis alicuius tertij viuentis irrita. leg. fin. Cod. de

pactis. Etenim si promitteres, Titio daturum aliqua bona à Caio possessa, cum ad te peruenirent, ea promissio nulla est vtopotè quae praebet tibi & Titio occasionem captandae mortis Caio.

Septimò ex libertate matrimonij promissio solvendi parum sponsalibus appositam nulla est. cap. gemma de sponsalib. Quoties autem est si haec promissiones quae sunt irritae eo quod praebent occasionem delinquendi, adimant libertatem testandi, viam aperiant proximo mortem captandi si iuramento roborantur exequenda sunt. Nam de iuramento potest sponsalibus appositio satis suo loco diximus.

Molina tract. 2. disp. 271. post medium, censet praedictas promissiones iuramento firmari, eo quod nullam iniquitatem conueant, & generaliter affirmat iuramentum quamlibet promissionem firmare iure civili irritam, nisi ipsum iuramentum iure etiam politico irritetur.

Ceterum est verissimum se obligare iuramento de re cuius executio nec lege naturali, nec politica prohibetur, tamen peccatum, & obligatio illius exequenda prohibetur, & irritatur. At hoc opus & labor est quae censentur prohibita, & quo. Plerumque namque existimo ea iure naturali prohibita esse quae occasionem peccandi, & praedictandi tertio tribuunt, quia ratio congrua non est ea praestare, ideoque iuramentum de non denuntiando delinquentem regulariter bonum esse non potest, quia saepe denuntiatio conuenit, & necessaria est. Et idem est de iuramento donandi bona possessa ab aliquo tertio cum ad te peruenirent, quia ipse illorum bonorum animam captandae mortis inducit. Atque ita tradit in alio simili plures referens Gutier. de iuram. cap. 6. num. 4. vsque in finem. Secus vero dicitur de promissione non renocandi testamentum, instituendi haerem, donandi omnia bona, quia haec in solius promittentis praedictum cedit, nullumque peccatum continet, neque occasionem peccandi tribuit, nec rem inutilem faciendam proponit. Vt ex his quae diximus. tract. 2. de iuram. punct. 3. et 8. colligitur.

Facto tamen iuramento praedicto cum solum Deo ius acquiratur, & promissionis vitium non purgetur, relaxari à praetore potest, quia non firmat promissionem, sed solum adhaerentem de futuro. iuxta ea quae diximus. dicta disp. de iuram. punct. 9.

PUNCTUM XII.

quibus in euentibus licitum sit promissionem acceptatam non exequi?

- 1. Nulla est obligatio, si res promissa reddita est impossibilis, illicita, aut vana.
- 2. Superueniente eadem mutatione rerum, vel personarum, quam prudentes iudicant si tempore promissionis tibi occurreret, cessat obligationem.
- 3. Ex eo quod non attendis, nec penetraveris difficultates rei promissa excusari à promissione non potest.
- 4. Obligatio liberali accedere solum obligatio iustitiae.
- 5. Suspensio promissionis obligatio, si vicissim promissarius tibi re promissit, et non implet.
- 6. Cessat promissionis obligatio, si cessat causa finalis illius.

Primo conueniunt omnes doctores, vt videre est apud Caetan. 2. 2. q. 113. art. 1. sub finem. Molina tract. 2. disp. 271. initio Lessum lib. 2. cap. 18. adub. 10. si res promissa reddita sit impossibilis illicita, aut vana nullam esse illius exequenda obligationem, quia esset obligatio bonis moribus adiecta coepta regulam non est obligatorium. de reg. iuris in 6. et leg. pacta 6. Cod. de pactis, ibi Pacta quae contra leges, constitutiones, vel contra bonos mores sunt nullam vim habere indubitanter iuris est.

Secundò Communior sententia docet superueniente eadem mutatione rerum vel personarum, quam promittentes iudicant, si tempore promissionis tibi occurreret nullatenus promissuram, cessat promissionis obligatio quae solum esse potest in casibus sub tua voluntate comprehensis. Sicut obligatio legis solum est circa casus à legislatore comprehensos, non vero circa illos qui per episcopiam censentur excepti. Sic tradunt Caetan. Molin. Lessum et Sanchez lib. 1. d. disput. 5. num. 43. Gutier. de matr. cap. 5. num. 13. Quod verum habet esto promissio iuramento firmata sit, quia iuramentum roborat promissionem in eo senta quo promissio facta est, sed non in alio, vt colligitur ex cap. quemadmodum de iureiurando, & notant praecitati Doctores.

Ex eo autem quod non attendis, seu non penetraveris difficultates rei promissae, quae si tibi promissionis tempore occurreret non promississes, excusari à promissionis executione non potes, quia id tuae culpae imputandum est, & voluntate omnes illas amplexus fuisti promittendo rem cui per te, & non per accidens annexatur, aliis plurimi religiosem promittentes excusarentur. Quod admitti nequit, vt rectè aduertit Mol. d. disput. 272. §. quarium.

Contingit verò saepe obligationi liberali rei promissae solutio, sed superueniente iustitiam obligationem iustitiae, eo quod non fuerit